

Cumhuriyet Döneminde Kadın Mahkûmlara Verilen İdam Cezaları

Tekin İDEM¹

Öz

Ölüm cezası, devlet gücüyle, suç işlemiş bir şahsın hayat hakkının elinden alınmasıdır. İnsanlık tarihinin başlangıcından itibaren kamu düzeninin devamını sağlamak için devlet erki tarafından sıkça bu cezaya başvurulmuştur. Türk tarihinde de aynı gerekçelerle her dönemde ölüm cezasına başvurulduğu görülmektedir. Bu ceza, Cumhuriyet döneminde de devam ettirilmiştir. Türkiye’de özellikle askeri müdahale dönemleri ve uygulanan idam cezaları çokça tartışılmıştır. Fakat kadınlar hakkında verilen idam kararları ile ilgili ciddi bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmanın amacı; 1931 yılında Hüseyin kızı Fatmana ile başlayan ve 1971 yılında Kadriye Partici ile son bulan 15 kadın mahkûmun idam süreçlerini incelemektir. Yerel mahkeme kararıyla başlayıp Meclis kararı ile son bulan kadınlara verilen ölüm cezaları hangi süreçlerden geçmiştir, milletvekilleri ölüm cezalarına ne tepkiler vermiştir sorularına cevap bulunmaya çalışılmıştır. Çalışma neticesinde; ölüm cezası ilk defa uygulanan Hüseyin kızı Fatmana’ya hâkimin ölüm cezası vermemek için direnmesi, Malatya cezaevindeki celladın Emine (Hanım) Kuzu’nun infazını reddetmesi ve yüzlerce kişiyi infaz eden Cellat Kara Ali’nin Vecahet (Emine) Altın’ı asmasından etkilenmesi kanunda ölüm cezası olsa bile bu cezanın kadınlara uygulanmasında vicdanen zorlandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Ölüm Cezası, Hukuk, İnfaz, Cumhuriyet Dönemi

Death Sentences Given to Female Prisoners During the Republican Era

Abstract

The death penalty is the deprivation of the right to life of a person who has committed a crime by the power of the state authority. Since the beginning of human history, this punishment has often been practiced by the state to ensure the continuation of public order. In the history of Turkey, it is seen that the death penalty was practiced in every period on the same grounds. This punishment was continued to be practiced during the Republican era. In Turkey, the practice of death penalty especially during the periods of military interventions have been widely discussed. However, no serious studies have been conducted regarding the death sentences given to female prisoners. The goal of this study is to examine the processes of sentencing to death of 15 female prisoners, which started with Fatmana, the daughter of Hüseyin in 1931 and ended with Kadriye Partici in 1971. What processes did the death sentences given to women, which began with a local court decision and ended with a parliamentary decision, go through? How did lawmakers react to these death sentences? Answers to these questions have been sought in this study. As a result of the study, it was concluded that the practice of this punishment for women was not socially accepted, even if the death penalty was included in the criminal law. As a result of the study it was seen that, the judge resisted to sentence Fatmana (daughter of Hüseyin) to death, the executioner in Malatya prison refused to perform the execution of Emine (Hanım) Kuzu, and the executioner Kara Ali, who have executed hundreds of people, was emotionally affected by the execution of Vecahet (Emine) Altın. From this point of view, it can be said that the practitioners have conscientiousness in applying this penalty to women, even if there is a death penalty in the law.

Key Words: Women, Death Penalty, Law, Execution, Republican Era


Atf İçin / Please Cite As:

İdem, T. (2022). Cumhuriyet döneminde kadın mahkûmlara verilen idam cezaları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 727-743

Geliş Tarihi / Received Date: 05.08.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 27.02.2022

¹ Dr. Öğr. Üyesi - Türkiye- Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, tekin.idem@batman.edu.tr

 ORCID: 0000-0001-6374-9762

Giriş

Devlet yöneticilerinin halkına karşı en temel görevlerinin başında vatandaşının temel hak ve özgürlüklerini güvence altına alarak vatandaşın can güvenliğini sağlamak gelmektedir. İlkçağlardan beri bireyin yaşam hakkının korunması sorunu devletin vatandaşlarına karşı birtakım yaptırımlar uygulamasını ve kanunlar çerçevesinde bazı sınırlamalar getirmesini kaçınılmaz kılmıştır. Bu sınırlamaların aşılması ya da yok sayılması üzerine ise ceza kavramı doğmuştur.

Aydınlanma felsefesinin görüşlerinin ortaya koyulduğu karşı çıkışlar neticesinde kitlesel olarak sorgulanmaya başlanan ölüm cezaları 18. Yüzyıldan sonra keyfiligi kaybetmiş ve sınırlandırıcı kurallar çerçevesinde uygulanmıştır. Ölüm cezasının kamu düzenini sağlamakta fayda sağlamadığını gören devletlerin pek çoğu bugün ölüm cezasını kanunlarından tamamıyla çıkartmış ya da fiilen uygulamaz duruma gelmişse de ölüm cezası ceza hukukunda yeri olan bir uygulamadır.

İlk Türk devleti olan Asya Hun Devleti'nden itibaren tarihte kurulmuş bütün Türk devletlerinin kamu düzeninin sağlanması, devlet varlığının korunması ya da tarihsel süreçte inandıkları dinin gereklilikleri adına ölüm cezasını hukuklarında barındırmışlar ve aktif biçimde bu cezayı uygulamışlardır. Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye Cumhuriyeti de 2004 yılına kadar ölüm cezasını ceza kanunlarında bulundurmış ve son olarak 1984 yılında yapılan idam infazına kadar ki 61 yıllık süreçte adli, siyasi ve askeri gerekçelerle ölüm cezalarını infaz etmiştir.

Türkiye'deki ölüm cezaları ve infazları her yönüyle ele alınmış olmasına rağmen Prof. Dr. Semih Gemalmaz'ın *Türkiye'de Ölüm Cezası (1920-2000)* adlı iki ciltlik çalışmasında istatistikî bilgiler olarak geçen kadınlara verilen ve infaz edilen ölüm cezaları hakkında ciddi bir akademik çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma ile hakkında verilen ölüm cezası 14 Aralık 1931 tarihinde infaz edilen Hüseyin Kızı Fatmana'dan başlamak üzere hakkında verilen ölüm cezası infaz edilen son kadın olan Kadriye Partici'ye kadar cumhuriyet döneminde hakkında idam cezası verilip infazı gerçekleştirilen 15 kadının mahkeme, meclis ve infaz süreçleri ele alınmaya çalışılmıştır.

Çalışma, iki bölümden meydana gelip ilk bölümde; ölüm cezasının dünyadaki tarihsel seyri, aydınlanma döneminden sonra ölüm cezasının lehinde ve aleyhinde yapılan söylemler, Türk-İslam tarihinde ölüm cezaları, uygulama metotları ve Cumhuriyet dönemi ölüm cezalarının kanuni, anayasal dayanakları, yerel mahkemede verilen ölüm cezası kararından, cezanın infazına kadar ki süreçte ne gibi aşamalardan geçtiği anlatılmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde ise haklarında verilen ölüm cezaları infaz edilen kadınların suçları, mahkeme kararları, Meclis süreci ve infaz süreçleri ele alınmıştır.

Türkiye'de henüz yerel mahkemelerin ve Yargıtay'ın arşivinden istifade etmek mümkün olmadığından çalışma için mahkeme süreciyle ilgili bilgiler Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Tutanaklar Dergisi, Millet Meclisi (MM) Tutanaklar Dergisi ve Cumhuriyet Senatosu (CS) Tutanaklar Dergisi içinde yer alan Adliye Encümeni Mazbataları'ndan (Adalet Komisyonu Raporu) takip edilmeye çalışılmıştır. Usul gereğince tutanaklar dergisinde encümen mazbatalarında/komisyon raporlarında sayfa numarası yer almadığı için bu raporlardan alınan bilgiler (*TBMM, 1939c, 3/18 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası*) ya da (*CS, 1963a, 2/70 Numaralı Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu*) biçiminde referanslandırılmıştır.

Ölüm Cezası Kavramının Tarihsel Seyri ve Ölüm Cezası Üzerine Tartışmalar

Bireyin yaşam hakkı bir temel özgürlüktür. İnsanın diğer haklarını kullanması adına sahip olunan en temel haktır. Yaşam hakkının korunması otoriteye iki ayrı yük getirmiştir. Birincisi, yaşam hakkının kullanılması, ikincisi ise yaşam hakkına elverişli bir sosyo-ekonomik düzen kurarak yaşam hakkını sürdürülebilir kılmaktır (Yılmaz, 1996, s. 4).

İnsanların topluluk halinde yaşamaya başlamaları ceza kavramının doğuşunun temel sebebidir. Ne kadar ilkel olursa olsun toplumsal hayatın varlığını düzenli ve huzurlu biçimde sürdürmesi gereklidir. Bu düzenin sürdürülmesi için alınacak ilk önlem ise cezai yaptırımlardır (Maşalı, 2011, s. 13). Genel anlamda ceza normu iki unsurdan meydana gelmektedir. Bunlar; emir ve yaptırımdır. Emir; bazı şeyleri yapmak veya yapmamak buyruğudur. Yaptırım ise emre karşı davranışlar sergilenmesi halinde meydana gelecek hukukî sonuçlardır (Sarıncı, 2002, s. 4).

Suç, toplumda heyecan doğurur ve toplumsal düzeni bozar. Suç işleyene karşı mağdurda ve toplumda intikam duygusu başlar. Bu duygunun tatmin edilebilmesi ise suç işleyenin canının acıtılması, malının azaltılması ile mümkün olur (Soyaslan, 1998, s. 575). Howard Jones, *Suç ve Ceza Sistemi* adlı eserinde

cezanın doğası gereği en az altı amaç için uygulanacağını ifade etmiştir. Bunlar; kefarete, ödetme, tazmin, önleme, ıslah etme ve korunmadır (Hassan, 1972, s. 83, 84).

Bireyi yaşatmakla görevli devlet; düzeni sağlamak, adaleti tesis etmek, ibret vermek gerekçeleriyle bazen kişinin yaşam hakkına müdahalede bulunabilir. Bu müdahale bazen bireyi hapsederek hareket/seyahat özgürlüğünü engellemekte ve dolaylı olarak da yaşam hakkını sınırlandırmak gibi bazen de bireyin varlığını tamamen ortadan kaldırdığı ölüm cezası olabilir (Yılmaz, 1996, s. 4). Ölüm cezası ilkçağlarda en sık başvurulan cezalandırma yöntemi olmuştur. Dönemin şartlarına göre ağır sayılan tüm suçlar ölüm cezası ile cezalandırılmıştır. (Demirel, 1955, s. 161-162).

İnsanların sosyal ve beşeri değerlerin pek çoğundan mahrum olarak yaşadığı dönemlerde barbarlıktan ilham alan kanun ve nizamalarda sıkça ölüm cezasına rastlanılmıştır. Bu kanunlar belirgin, sabit ve istikrarlı olmayıp aşiret reisi, kabile şeyhi, derebeyler, hükümdar ve kralların keyfiyetine göre belirlenmiştir (Kamay, 1951, s. 323). Ölüm cezası uygulaması ceza hukuku tarihinde iki dönemde ele alınmaktadır. İlk dönem dinlerin getirdiği düşüncelerin etkilemediği uzun zaman dilimidir. İkinci dönem ise aydınlanma çağının düşünceleri, bunları takip eden kanunlaştırma hareketleriyle günümüze kadar gelen dönemdir. (Bayraktar, 1968, s. 54).

İlk ve ortaçağlarda öldürme şekilleri hatta tüm cezalar gayri insani biçimde uzun süren işkencelerle infaz edilmiřtir². Devlet ve toplum düzenini koruyarak adaleti tesis etme amacının dışına çıkılarak toplumlar üzerinde bir baskı ve sindirme aracına dönüşen ölüm cezasına karşı ilk sistemli karşı çıkış aydınlanma dönemi ile başlamıştır. Bu karşı çıkış aydınlanma düşünürlerinin söz konusu cezaya ahlaki, politik, felsefi ve hukuki sakıncalarla bakması üzerine olmuştur (Toroslu, 1989, s. 191).

Aydınlanma düşünürlerinin ölüm cezasına karşı bir tavır takınmaları teoride ve pratikte ölüm cezasının kaçınılmaz olduğunu savunan bir grubu da ister istemez ortaya çıkarmıştır. Ölüm cezasına taraftar olanlar bu cezanın temelinde ödetme teorisinin bulunduğunu savunmuşlardır. Ödetme teorisi savunucuları; tasarlayarak birini öldüren kimsenin kendisinin de ölümü hak ettiğini iddia etmişlerdir. Verilen ceza işlenen suçta uygundur. Yaşam hakkını ihlal eden bir kimse, kendisine böyle bir hakkın kullanılmasını talep edemez. Ödetmeciler ölüm cezasını “*Suç işlenmiş, bir insan öldürülmüşse başka bir neden aranmadan suç işleyen de öldürülmelidir*” sözleriyle formüle etmişlerdir (Hassan, 1972, s. 83, 84).

Montesquieu; “*cemiyeti bir ferdinden etmiş veya etmeye teşebbüs etmiş olan bir kimsenin hayatını teminat altına almaktan cemiyetin imtina etmesinden ibaret bir nevi kasaıtır. Ölüm cezası eşyanın tabiatı gereğidir. Bu ceza hasta cemiyetin ilacıdır. İlaç acı ve tiksindirici olabilir, fakat lüzumludur*” sözleriyle ölüm cezasını savunmuştur (Demirel, 1955, s. 154).

Cezanın öncelikli amaçlarından biri de önlemedir. Önleme teorisi; korkutma ve suçtan uzak tutma anlayışı ile cezayı meşru görmüştür. Bu teorisinin en güçlü temsilcisi Bentham’dır. Bentham’a göre *hukuk ve diğer kurallar toplumun genelinin mutluluğu içindir. Toplumun mutluluğu için bu mutluluğu bozanlara acı çekirtmek yani ceza vermek kaçınılmazdır. Önleme teorisi savunucuları ölüm cezasını insanlar cezadan korktukları için suç işlemekten kaçınırlar, en çok ölümden korktukları için de ölüm cezası en etkin önleyici tedbirdir* sözleriyle ölüm cezasını savunmuşlardır (Hassan, 1972, s. 93, 95). Ölüm cezası tartışmalarında *Tabii Hukuk* taraftarları *devletin amacının ortak mutluluk olduğunu, mutluluğu yok edene karşı ölüm cezası verilebileceğini* savunmuşlardır. *Pozitivistler ise ıslahı mümkün olmayan kişilere karşı zarar verecekleri değerlerin önemi dolayısıyla ölüm cezasının uygulanması gerektiğini* iddia etmişlerdir (Bayraktar, 1968, s. 57).

Ölüm cezası modern ceza hukuku sisteminde kişinin hayat hakkını elinden alması, kişinin suç işlemesinde çevresel faktörlerin etkili olması ve adli yargılamada hata tespit edilirse geriye dönüşün mümkün olmaması sebebiyle çok fazla eleştirilmiştir (şen, 1995, s. 321). Ölüm cezasına karşı çıkanların bir gerekçesi de bu cezanın faydası olduğuna inanmalarıdır. Ölüm cezası cinayetlerin önüne geçecekse meşruiyeti tartışma götürmez. Lakin ölüm cezasının kötülük yapanları korkutmadığı; suç işleme potansiyeli olan bir kişinin bir başkasının infazına şahit olsa da suç işlemeye devam ettiği görülmüştür. Aynı şekilde hayatı boyunca hiç ölüm cezasının infazına şahit olmamış bir kimsenin de kanunlara karşı son derece itaatkâr olduğu görülmüştür. Ayrıca ölüm cezasını kanunlarından kaldırarak uygulamayan ülkelerde cinayetlerin artmadığı bu yüzden ölüm cezasının faydasız bir cezalandırma olduğu iddia edilmiştir (Uman, 1942, s. 349).

² 18. Yüzyıla kadar dünya tarihindeki ölüm cezaları uygulamaları için bkz. Münteħa Maşalı, *Mukayeseli Hukukta Ölüm Cezası ve İşlâm Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*, s. 13-34.

Ölüm cezasına karşı çıkan *Toplum Sözleşmesi* taraftarları; *toplumsal sözleşmeyi düzenleyenlerin devlete öldürme yetkisi vermedikleri, bu yüzden bu cezanın batıl olduğunu* savunmuşlardır (Bayraktar, 1968, s. 57). Ünlü hukukçu Beccaria 1764 yılında yayınladığı *Suçlar ve Cezalar* adlı çalışmasında *suçu önleyecek olanın ağır cezalar vermek olmadığını, suç işlendiğinde muhakkak cezalandırılacağı kanaatinin berkeste yerleştirilmesi* olduğunu iddia etmiştir. Ayrıca yazar; suçun karşılığında verilecek çok ağır cezaların kamu vicdanına dokunacağını, hakimin bu orantısızlık durumunda kişiye hak ettiği cezayı vermek yerine onu serbest bırakacağını dolayısıyla suç işleyenin de cezadan kurtulabileceğini iddia etmiştir (Çelenk, 1987, s. 15). Fransız yazar ve filozof Voltaire ölüm cezasını lüzumsuz ve faydasız bir uygulama olarak görmüştür. Voltaire; *Bir kimseyi asmanın kimseye faydası dokunmaz. İyi bir hükümet cezaları faydalı hale getirmelidir. Mesela suçluları öldürecek yerde amme menfaati için çalıştırması yerinde olur. Suçluları ürkütme gerekir ama bunu cezaları faydasız bir hale getirerek yapmamalıdır; insanlığa zararı dokunmuş bir kimseyi insanlığa faydası dokunmaya zorlamalıdır* sözleriyle ölüm cezasına karşı çıkmıştır (Demirel, 1955, s. 155).

Türk Tarihinde Ölüm Cezası ve Türkiye’de Ölüm Cezasının Yasal Zemini

İslamiyet’ten önce Türklerde ölüm cezası uygulamalarına baktığımızda; Hunlarda adam öldürme, soygun, zina, evli kadına saldırı, barış zamanında kılıç çekme, başkaldırma, vatana ihanet, bağlı atı çalmak ağır suç olarak kabul edilmiş ve ölümlle cezalandırılmıştır. Hunlar, cezanın korkutucu ve caydırıcı olması için ölüm cezalarını toplum önünde infaz etmişlerdir. Hunlarda ölüm cezası uygulanan suçlar Göktürk ve Uygurlarda da aynı ceza ile karşılık bulmuştur (Selçuk, 1977, s. 57-58).

İslam ceza hukukunda suç ve cezalar üçe ayrılmıştır; Had cezasını gerektiren suçlar, kısas ve diyet cezasını gerektiren suçlar ve had, kısas, diyet grubuna girmeyen tazir suçları (Maşalı, 2007, s. 41). Tazir suçları İslam ceza hukukunda öngörülmemiş, hâkimin takdir hakkını kullandığı suçlardır. Tazir cezalarının had cezalarından aşağı olması gereklidir (Sarıncı, 2002, s. 31). İslam dini ve İslam hukuku ölüm cezasını çokça uygulayan bir sisteme sahip değildir. Kısas olarak uygulanan ölüm cezası bir kenara bırakılırsa Kur’an’da sadece yol kesenlere yolu kesilen öldürülürse ve zinanın ispatı halinde recm cezasına dinin cevaz verdiği görülmektedir (Bayraktar, 1968, s. 55).

İslam ceza hukukunda ölüm cezasının infazı *en kolay hangi yöntemle gerçekleşecekse o yöntemle yapılmalıdır* kuralına göre gerçekleştirilmiştir. İslam hukukunda ölüm cezası gerçekleştirilirken el-ayak kesme, göz oyma, deri yüzme, kuyuya atma, kulak-burun kesme gibi işkenceli infazlar yasaklanmıştır. Ölüm cezası zina ispatlanmışsa recm, kısas ve dinden dönmeye kafa kesme ve bunların dışındaki suçlara karşı asma biçiminde infaz edilmiştir (Sarıncı, 2002, s. 40).

Osmanlı kanunnamelerinde had ve kısas kategorilerinde yer alan suçlar için şer’i hukukta yer alan hükümler uygulanmıştır. Tazir cezası kapsamındaki bazı ağır suçların cezalandırılması öngörülmüş ve bu duruma *siyaset cezası* denilmiştir. Had ve kısas cezalarını onama yetkisi padişaha ait olduğundan bu cezalar da siyaset kavramıyla ifade edilmiştir. Osmanlı kanunnamelerinde zaman zaman veya her zaman livata, tütün içme, kamu malını zimmetine geçirme, zındıklık, at çalma, köleyi veya cariyeyi kandırıp kaçırma, adet haline getirilen hırsızlık, kişiye öldürücü aletlerle zarar verme, yasadışı yollardan yurtdışına tahıl gönderme ve ağır ihmali görülen devlet memurları ölüm cezası ile cezalandırılmıştır (Maşalı, 2007, s. 42-43). Ölüm cezasının infazı ise boğmak, balta veya kılıçla kafa kesmek, asmak, şerbet içinde zehir vermek biçiminde uygulanmıştır (Kamay, 1951, s. 325). Arapça yok etmek, fakir olmak anlamlarına gelen idam kelimesi, devletin yetki organlarının buyruğu ya da yargı neticesinde bir suçlunun öldürülmesi olarak Osmanlı hukuk literatürüne yerleşmiştir. O yüzden gerek Osmanlı’da gerekse cumhuriyet döneminde ölüm cezası yerine sıklıkla idam tabiri kullanılmıştır (Önder, 1980, s. 597).

Osmanlı Devleti’nde tazir cezasının keyfiyetle uygulanmasının önüne geçebilmek amacıyla Tanzimat Fermanı’nda kişinin can güvenliği devlet garantisi altına alınmıştır (Uman, 1942, s. 345). 1840 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunnamesinin ilk maddesinde; *padişaha ihanet, devlet aleyhine suçlar, adam öldürme gibi şer’an ve hukukun suçları kanıtlananlar dışında hiç kimsenin açık veya gizli idam ya da zehirlenmeyle canına kast edilmeyecektir* hükmüne yer verilmiştir. Bu madde ile Osmanlı’da ölüm cezasının kimlere uygulanacağı belirlenmiştir (Selçuk, 1978, s. 82-83). 1851 Tarihli Kanun-u Cedid’de ve 1858 Tarihli Ceza Kanunnamesinde ölüm cezasının hangi suçlara karşı uygulanabileceği açıkça belirtilmiştir (Maşalı, 2011, s. 86).

Cumhuriyet döneminde Türk Ceza Kanunu (TCK) İtalyan Ceza Kanunu’ndan yararlanılarak hazırlanmıştır. İtalyan Ceza Kanunu’nda ölüm cezası olmamakla birlikte 1 Mart 1926 Tarih ve 765 Sayılı TCK’da ölüm cezasına yer verilmiştir. Buna göre TCK’da 14 maddede ölüm cezasına yer verilmiştir. 8 Haziran 1933 Tarih ve 2275 Sayılı Kanunla 450/1. maddenin uygulama alanı genişletilmiştir. 11 Haziran

1936 Tarih ve 3038 Sayılı Kanun'la TCK 765'te yer alan 128 ve 140. maddeler kaldırılmış; ölüm cezası için 9 madde daha eklenmiş ve ölüm cezasına 21 maddede yer verilmiştir. 3 Aralık 1951 Tarih ve 5884 Sayılı Kanun'la TCK 141'e ölüm cezası yaptırımını eklenerek 22'ye çıkarılmıştır. 9 Temmuz 1953 Tarih ve 6123 Sayılı Kanun'la TCK'da ölüm cezasına yer veren madde sayısı 27'ye yükseltilmiştir. 28 Eylül 1971 Tarih ve 1490 Sayılı Kanun'la TCK'da ölüm cezasına yer veren madde sayısı 28'e yükseltilmiştir (Kayatekin, 2020, s. 5-19).

Cumhuriyet döneminde ölüm cezasını tatbik etme yetkisi TBMM'ye verilmiştir. Bu yetki tarihsel bir birikimin sonucu ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti'nde ölüm cezasının yerine getirilmesi yetkisi padişaha verilmişti. 1921 Anayasası'nda ölüm cezasının uygulanmasında TBMM'ye bir yetki verilmemişse de 1921 Anayasası'nın 7. maddesi gereğince tüm yetki TBMM'de toplandığından ölüm cezalarının infazı yetkisi de TBMM tarafından fiilen kullanılmıştır. Saltanatın kaldırılması ve cumhuriyetin ilanından sonra saltanata ait tüm haklar TBMM'ye geçmiştir. Egemenliğin yalnızca millete ait olduğunu belirten Atatürk, ölüm cezası yetkisinin devlet başkanı tarafından değil bizzat TBMM tarafından kullanılması için direnmiştir (Selçuk, 1978, s. 416).

TBMM'nin görevlerinin yer aldığı 1924 Anayasası'nın 26. maddesinde "*Mahkemelerden sadır olup kesinleşmiş hükümlerin infazı*" kararıyla ölüm cezalarının infazının yerine getirilmesine karar verme yetkisi TBMM'ye bırakılmıştır. 1961 Anayasası'nın 64. maddesinde ise yine bu yetki TBMM'ye verilmiştir. 1924 Anayasası'nda ölüm cezasının infazı için Meclis kararı yeterli görülürken; 1961 Anayasası'nda ölüm cezasının kanun çıkarılarak infaz edilmesi usulü benimsenmiştir. (Terzi, 2014, s. 33-34). 1924 Anayasası Madde 26'da TBMM, cezayı af, tahvil ya da tahfif yani özel af çıkarma yetkisine sahipti. 1961 ve 1982 Anayasalarında ise Meclisin ölüm cezalarının infazına karar verme yetkisinin yanı sıra 1924 Anayasasından farklı olarak özel af yetkisi vurgulanmıştır (Gemalmaz, 2001, s. 618). 1961 ve 1982 Anayasalarında ise Meclisin ölüm 1892 Anayasası'nda ise ölüm cezası ve nasıl infaz edileceği 87. maddede belirlenmiş, yetki yine TBMM'ye verilmiştir. 25 Ekim 1984 tarihinde Hıdır Aslan'ın ölüm cezasının infaz edilmesinden sonra Türkiye'de bir daha ölüm cezası fiilen uygulanmamıştır. 3 Ekim 2001 Tarih ve 4709 Sayılı Kanun'da yapılan değişlikle 38. Madde düzenlenmiştir. 38/7. Madde gereğince "*Savaş, çok yakın savaş tebdidi ve terör suçları balleri dışında ölüm cezası verilemez*" hükmü doğrultusunda ölüm cezası sınırlandırılmıştır. 7 Mayıs 2004 Tarih ve 5710 Sayılı Kanun'la anayasa değişikliği yapılmış ve ölüm cezası ve ilişkili ifadeler anayasadan tamamen çıkarılmıştır. Böylece ölüm cezası Türkiye'de resmen kaldırılmıştır (Kayatekin, 2020, s. 31, 33).

1920-1960 yılları arasındaki dönemde TBMM'nin mahkemelerde kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermesi řu süreç neticesinde gerçekteleştirmektedir;

Mahkemelerce verilen kesinleşmiş ölüm cezaları 1925 yılına kadar Adliye Vekâleti Tezkeresi, daha sonra ise Başbakanlık Tezkeresi ile TBMM'ye gönderilirdi. Meclis genel kurulunda okutulan tezkere Adliye Encümenine havale edilir, encümen cezanın yerine getirilip getirilmemesi hakkında bir mazbata (rapor) hazırlardı. Hazırlanan bu rapor Meclis genel kurulunda görüşülürdü. Oylamalarda nitelikli çoğunluk aranmaz, salt çoğunluk oyu ile karar alınırdı (Terzi, 2014, s. 53). 1960-1980 arasındaki dönemde ise mahkemelerce kesinleşen ölüm cezaları Başbakanlığa gönderilir, Başbakanlık Tezkeresi ile Millet Meclisi'ne gönderilirdi. Millet Meclisi, ölüm cezasının görüşülmesi için Adalet Komisyonu'na havale ederdi. Adalet Komisyonu "*Hükümün yerine getirilmesine karar verilmiştir*" son cümlesiyle Millet Meclisi'ne teklifte bulunurdu. Teklif genel kurulda okutulduktan sonra ivedilik kararı varsa tek tur, yoksa iki tur genel kurulda görüşülürdü. Millet Meclisi'nde kabul edilen teklif ardından Cumhuriyet Senatosu'na gönderilirdi. Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu'na havale dilen teklif, bu komisyonda da kabul edilmişse Cumhuriyet Senatosu genel kuruluna getirilir; teklif için ivedilik kararı varsa tek tur yoksa iki tur oylama yapılırdı. Oy çokluğu ile kabul edilirse teklif kanunlaşmış sayılırdı (Terzi, 2014, s. 54-55).

Ölüm cezası için tüm süreçler tamamlandıktan sonra hükmün infazı da birtakım usullere göre gerçekteleştirilirdi. 1926 Tarih ve 765 Sayılı TCK'nın 12. maddesindeki; "*İdam cezası, buna mahkum olan kimsenin asılması suretiyle hayatının izalesidir*" hükmü doğrultusunda infazın asılarak yapılması bir zorunluluktur. İple asmanın gerekçesi; infazın daha seri, emin ve en az acılı olmasındandır. Asılma; şuur kaybı, ihtilaçlar (çırpınma) ve yalancı ölüm devresi olmak üzere üç aşamada gerçekteleşirdi. İlk aşama olan şuur kaybı devresi en fazla 15-20 saniye sürmekteydi. Diğer aşamalar daha uzun sürmektedir. Fakat idamı infaz edilen şahıs bu süreçte hiçbir şey hatırlamamaktadır. O yüzden elektrik ya da kanlı bir infaza göre en acısız infaz şekli ipe asmaktır (Kamay, 1951, s. 338).

Ölüm cezasına çarptırılan mahkûm, inandığı din ya da mezhebin özel günlerinde infaz edilemezdi. Suçlu, hamile bir kadın ise çocuğunu doğurana kadar infazı ertelenirdi. Ayrıca suçlu akıl hastası ise infaz gerçekleştirilmezdi (Sarıncı, 2002, s. 138). İnfaz edilecek idam mahkûmu birden fazla kişiye birbirinin karşısına asılarak idam edilemezlerdi. Ölüm cezasına çarptırılan kişi anne-baba katili ise infaz yerine yalın ayak, başı açık ve bir siyah gömlek giydirilerek getirilirdi. Asılan şahıs cenaze merasimi yapılmadan, gömülmesi için mirasçılara teslim edilirdi. Eğer mirasçısı yoksa ya da cenazeyi kabul etmezlerse cenaze belediye tarafından defnedilirdi (Kamay, 1951, s. 338).

Cumhuriyet Döneminde Kadınlara Verilen Ölüm Cezaları

Cumhuriyet döneminde hakkında ölüm cezası verilen ilk kadın Ali Kızı Huriye'dir. Edirne'nin Altuni mahallesinde oturan kocası Hacı Şükrü'yü öldürmesinden dolayı Edirne Cinayet Mahkemesi'nde Huriye hakkında ölüm cezası verilmiş ve ceza Temyiz Mahkemesi'nde onanarak uygulanması için Başvekâlete gönderilmiştir. 4 Kasım 1925'te Meclis'e gönderilen Başvekalet Tezkeresi aynı gün Adliye Encümeni'ne havale edilmiştir (TBMM, 1977a, s. 26).

5 Aralık 1925 tarihinde Meclis gündemine alınan *Ali kızı Huriye Hakkında verilen hükmü idamın tasdikine dair (2/480) Numaralı Başvekâlet Tezkeresi ve Adliye Encümeni Mazbatası* TBMM'de okutulmuştur. Encümen, suçlu sabit görülen Huriye hakkında verilen ölüm cezasının yerine getirilmesi yönünde bir mazbata hazırlamış ve milletvekillerinin onayına sunulmuştur. Mazbatanın okutulmasından sonra Bozok Milletvekili Ahmet Hamdi Bey söz alarak; olayı tüm ayrıntılarıyla anlatmıştır. Ahmet Hamdi Bey'in konuşmasından sonra Adana Milletvekili İsmail Safa, Gelibolu Milletvekili Celal Nuri ve Ergani Milletvekili Kazım Vehbi Beyler tarafından ölüm cezasının müebbet hapis cezasına dönüştürülmesi için ortak bir önerge verilmiştir. Aynı şekilde Konya Milletvekili Musa Kazım Efendi de bir önerge vermiştir. Yapılan oylamada önergeler kabul edilmiştir. Cumhuriyet döneminde bir kadına verilen ilk ölüm cezası Meclis kararıyla müebbet hapis cezasına dönüştürülmüştür (TBMM, 1977b, s. 28, 29). Meclis kararıyla cezası müebbet hapse çevrilen bir diğer kadın; kocası Ali'yi öldüren Kuşadası'ndan Halil kızı Huriye'dir. 1 Aralık 1926 tarihli Meclis genel kurulunda Adliye Encümeni'nin ölüm cezasının infazını istediği Huriye'nin ölüm cezası, Gelibolu Milletvekili Celal Nuri Bey tarafından verilen önerge üzerine müebbet hapse çevrilmiştir (TBMM, 1977c, s. 6, 7). TBMM'nin hakkında verilen ölüm cezasını bozduğu son kadın Şahende Sakmak'tır. Şahende Sakmak hakkında verilen ölüm kararı, 21 Haziran 1948 tarihinde 30 yıl hapis cezasına çevrilmiştir (TBMM, 1948, s. 296-302).

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi TBMM'nin ölüm cezasını onaylama yetkisi olduğu gibi verilmiş olan ölüm cezasını affetme ya da çeşitli senelerde hapis cezasına çevirme yetkisi bulunmaktaydı. Meclis kararıyla haklarında verilen ölüm cezaları hapis cezasına dönüştürülen bu üç kadından başka, haklarında verilen ölüm cezalarının TBMM tarafından onaylandığı 15 kadına baktığımızda;

Hüseyin Kızı Fatmana

Cumhuriyet tarihinde mahkeme tarafından verilen idam cezası infaz edilen ilk kadın olan Isparta'nın Cebel (Sütçüler) nahiyesi Darbükü köyünde yaşayan 1900 doğumlu "*Tokalı*" lakaplı Hüseyin kızı Fatmana'nın dönemin sosyolojik şartlarını da ortaya koyan ilginç bir hikâyesi vardır (TBMM, 1932, 3/83 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

I. Dünya Savaşı ve ardından yaşanan Milli Mücadele nedeniyle köydeki erkeklerin pek çoğunun silahaltına alınıp cephelerde şehit düşmesi nedeniyle yaşanan zor günlerde başlarında bir erkek olmasını isteyen Darbükü köyünden Fatmana (Tokalı lakaplı), Hanife ve Ayşe (Kınalı lakaplı) adlı üç kadın; evli olan üç kadını öldürerek eşleri ile evlenmeyi planlamışlardır. İlk eşi seferberlikte şehit düşmüş ve 1900 doğumlu Eşref ile evli olan Ümmüşani (Taylak lakaplı) adlı kadını ortadan kaldırarak Eşref'in Hanife ile evlenmesini sağlamak için bir plan yapmışlardır. Yapılan bu plandan Ümmüşani'nin kocası Eşref'in de haberdar olduğu görülmektedir (TC Kültür Bakanlığı, 2013). Cinayeti işleyecek olan Fatmana'yla bir adet "20'lik altın" ve ileride verilecek bir tarla karşılığında anlaşılmıştır³. 1930 yılı Ramazan ayı içerisinde⁴ Ümmüşani'yi Ayşe'nin evine iftara davet etmişlerdir. İftardan sonra evine gitmek ve namazını kılmak isteyen Ümmüşani; Ayşe'nin evinde namazını kılmaması konusunda ikna edilmiş ve namaz başında Fatmana tarafından bir balta sapıyla başına vurulmak suretiyle öldürülmüştür (TBMM, 1932, 3/83 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

³ Darbükü köylülerinin anlatımına göre; Fatmana, mahkemede çocukları olan Ayşe'nin ceza almaması için cinayeti para karşılığı işlediğini itiraf etmiştir. Fatmana'ya işlenen cinayet için bir para ödenmemiştir.

⁴ 1930 yılı Ramazan ayı 31 Ocak-1 Mart 1930 tarihleri arasındadır.

Ümmüşani'nin cesedi Ayşe'nin evinin altındaki hayvan gübreleri içerisinde 3 gün saklanmışsa da çevreye yaydığı kötü koku sebebiyle Ayşe'nin çocuğu tarafından bulunmuştur. Ayşe, çocuğunu konuşmaması konusunda ikna etmiştir. Ardından Ümmüşani'nin cesedi 3 kadın ve Eşref tarafından büyükçe bir çuvala koyulmak suretiyle tahta köprübaşına kadar götürülmüştür. Cesedin taşındığı gece gökte yer alan dolunay sebebiyle köprünün karşısındaki patikadan gelen 2 kişi çuvalı görmüşler ve çuvalın içinde ceset olduğunu anlayınca durumu köylülere haber vermek için köy odasına gitmişlerdir. Bu esnada telaşa kapılan Eşref ve 3 kadın cesedi Çataltaş denilen bölgeden Köprüçay'ın sularına bırakmışlardır. Cesedi koydukları çuvala bağladıkları taşın kayalara çarpmak suretiyle düşmesi üzerine sudaki ceset olayın faileri tarafından takip edilmiştir. Olayın adli makamlara haber verilmesi üzerine Eşref, Hanife, Ayşe ve Fatmana Isparta Ağır Cezaevi'ne konulmuştur. Yapılan yargılama sürecinde Fatmana, Ümmüşani'yi kendisinin öldürdüğünü beyan etmiştir. Mahkeme hakimi, güzel bir kadın olduğu söylenen Fatmana'yı asmaya kıyamamış ve onu idamdan kurtarmanın yollarını aramıştır. Hakim'in, "*kızım bu cinayeti sen işlememiş olabilir misin*" sorusuna; "*Hayır Hakim Bey, Allah'ın aşkına doğruyu söylüyorum, ak ellerimle ben vurdum*" yanıtını vermiştir. Bu durum üzerine mahkeme hakimi Fatmana'nın kalemini kırmak zorunda kalmıştır (TC Kültür Bakanlığı, 2013).

Isparta Ağır Ceza Mahkemesi Ümmüşani'nin öldürülmesinden dolayı diğer 3 sanığa çeşitli cezalar verirken; Fatmana ise idam cezasına çarptırılmıştır. (TBMM, 1932, 3/83 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). Başvekâlet tezkeresiyle TBMM'ye gönderilen ölüm cezası kararı 30.11.1931 tarihli Meclis oturumunda Adliye Encümeni'ne havale edilmiştir (TBMM, 1931, s. 78). Fatmana'nın dosyasını inceleyen Adliye Encümeni, idamın onaylanması yönünde oybirliği ile karar almıştır (TBMM, 1932, 3/83 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 3 Aralık 1931 tarihinde Meclis gündemine getirilen Adliye Encümeni Mazbatası okutulduktan sonra milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1932, s. 10). Fatmana'nın idam kararının TBMM tarafından onaylanması üzerine hakkındaki karar 9 Aralık 1931 Tarih ve 1931 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Fatmana hakkındaki idam kararı üzerine 14 Aralık 1931 günü cezaevi yakınlarındaki Tuzpazarı'nda halka açık bir şekilde infaz edilmiştir. Halkın gözü önünde darağacına asılan Fatmana'nın son sözü "*Allah affetsin*" olmuştur (TC Kültür Bakanlığı, 2013).

Veli Kızı Sadberk

Kırklareli vilayeti Lüleburgaz ilçesi Büyük Karıştıran köyünde ikâmet eden 1905 doğumlu Veli Kızı Sadberk, Cumhuriyet tarihinde hakkında verilen idam cezası infaz edilen ikinci kadındır (Gemalmaz, 2001, s. 209).

Sadberk; Demir Kahya isimli bir şahısla evli olmakla birlikte aynı köyden Kıpti Salim lakaplı şahısla gönül ilişkisi bulunmaktaydı. Demir Kahya bu ilişkiden haberdar olduktan sonra onur kırıcı bu durumdan kurtulmak için geçim kaynağı olan koyunlarını satarak paraya çevirmiştir. Sadberk, Demir Kahya'nın planını anlamış ve Demir Kahya uykuda iken Kıpti Salim'i eve almıştır. Demir Kahya uykuda iken Kıpti Salim tarafından kalbinden bıçaklanmak suretiyle öldürülmüştür (TBMM, 1934b, 3/410 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

Olayın adli makamlara intikali sonrasında Kırklareli Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan yargılamalar neticesinde; Demir Kahya'nın ölümünde suç ortaklığı yaptığı gerekçesiyle Sadberk'e ve Kıpti Salim'e ölüm cezası verilmiştir. Fakat Kıpti Salim suçu işlediği tarihte henüz 21 yaşından küçük olduğu için cezası 24 yıl hapis cezasına çevrilmiştir. Sadberk hakkındaki ölüm cezası 12 Aralık 1933 Tarih ve 76 Sayılı onanarak Başvekâlet'e gönderilmiştir (TBMM, 1934b, 3/410 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). Başvekâlet Tezkeresi ile Sadberk hakkındaki ölüm cezası kararı 1 Mart 1934 tarihinde TBMM Adliye Encümeni'ne havale edilmiştir (TBMM, 1934a, s. 3). Adliye Encümeni tarafından görüşülen ölüm cezası kararı oybirliği ile onaylanmıştır (TBMM, 1934b, 3/410 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

11 Haziran 1934 tarihli Meclis oturumunda görüşülen Sadberk hakkındaki Adliye Encümeni Mazbatası yapılan oylamada kabul edilmiştir (TBMM, 1934b, s. 125). Sadberk hakkındaki ölüm cezası kararı 17 Haziran 1934 Tarih ve 2729 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Sadberk'in cezası 20 Haziran 1934 tarihinde Kırklareli'nde idam edilmek suretiyle infaz edilmiştir. Sadberk'in infazını Anadolu Ajansı, "*Münasebette bulunduğu Kıptî Salim'le birleşmelerini temin için merhumun, kocası Demir Kahya'yı öldürmesinde iştiraki bulunduğundan dolayı ölüm cezasına mahkûm edilen (Lüle)Burgaz'ın (Büyük) Karıştıran köyünden Sadberk kadın hakkındaki ölüm cezası bugün Kırklareli'nde infaz edilmiştir*" haberiyle duyurmuştur (<http://www.hurfikir.com>, 6 Haziran 2014).

Salih Kızı Ümmehan

Muğla'nın Karakuyu köyünden Doğruparmakoğullarından Memed oğlu Ömer, karısı 1905 doğumlu Salih kızı Ümmehan'ın Hüseyin adlı bir şahıs ile gönül ilişkisi olduğunu anlamış ve bu şahısları takip etmeye başlamıştır. Takip edildiğini anlayan Ümmehan, kocası Ömer'i öldürmeye karar vermiştir. Ümmehan kocasını öldürmesi konusunda Hüseyin ve onun arkadaşı Halil'den yardım istemiştir. Halil ve Hüseyin Ömer'in evine varmışlar ve Ümmehan'dan Ömer'in uyuduğunu öğrenmişlerdir. Bu sırada evde bulunan Halil ve Hüseyin'in yardımı neticesinde Ömer ipe boğulmak suretiyle öldürülmüştür. Ömer'in cesedi evinden bir buçuk saat uzaklıktaki bir tarladaki kuyuya atılmak suretiyle ortadan kaldırılmak istenmiştir (TBMM, 1936, 3/187 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

Ömer'in, bu üç şahıs tarafından öldürüldüğünün tespit edilmesi üzerine Muğla Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yapılan yargılamalar neticesinde Ümmehan, Halil ve Hüseyin'e canavarca hislerle adam öldürmek suçundan ölüm cezası verilmiştir. Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından Halil ve Hüseyin'in yaşları küçük olduğu gerekçesiyle haklarında verilen ceza bozulmuşken; Ümmehan'a verilen ölüm cezası onanmıştır. Ümmehan hakkındaki ölüm kararı Başvekâlet Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1936, 3/187 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

15 Ocak 1936 tarihinde Adliye Encümeni'ne sevk edilen (TBMM, 1936, s. 52) Ümmehan hakkındaki ölüm cezasının uygulanması yönünde Adliye Encümeni Mazbatası hazırlanmıştır (TBMM, 1936, 3/187 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 29 Ocak 1936 günü Meclis gündemine alınan Adliye Encümeni Mazbatası okutulduktan sonra mazbata kabul edilmiştir (TBMM, 1936, s. 172). Ümmehan'ın ölüm cezasının onanması hakkında alınan karar 4 Şubat 1936 Tarih ve 3223 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Ümmehan, 20 Şubat 1936'da idam edilmiştir (Tan, 21 Şubat 1936, s. 7)

Ayşe Gelget

Seyhan (Adana) vilayeti Karaisalı ilçesi Karsantı Nahiyesi Mansurlu köyüne kayıtlı 1899 doğumlu Ali kızı Ayşe Gelget; hizmetçi olarak Kasım Ali Hasan'ın evinde çalışmaktaydı. Bazı kaynaklara göre Kasım Ali Hasan ile gönül ilişkisi de bulunan Ayşe Gelget; Kasım Ali ile evlenebilmek için karısı Durdu ve 4 yaşındaki oğlu Ali'yi balın içerisine karıştırdığı arsenik ile zehirleyerek öldürmüştür (Gemalmaz, 2001, s. 300).

Yapılan yargılamalar neticesinde Ayşe Gelget hakkında Seyhan Ceza Mahkemesi tarafından ölüm cezası verilmiştir⁵. Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından Ayşe Gelget'e verilen ölüm cezası onaylanarak hükmün uygulanması için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. Başvekâlet tezkeresi ile dosya TBMM'ye gönderilmiştir (TBMM, 1938, 3/402 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). Adliye Encümeni Mazbatasında; Ayşe Gelget hakkında verilen hükmün uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1938, 3/402 Adliye Encümeni Mazbatası). 2 Mayıs 1938 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1938, s. 2). Ayşe Gelget hakkında verilen karar 6 Mayıs 1938 Tarih ve 3900 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

Ayşe Gelget 10 Mayıs 1938 günü sabah 3.30'da Adana'daki Yağ Camii önünde idam edilmek suretiyle infaz edilmiştir (Türksözü, 10 Mayıs 1938, s. 1).

Didar Savaş

Çanakkale'nin Eceabat ilçesi Turşun köyüne kayıtlı 1894 doğumlu Didar Savaş gayrimesru ilişki içinde bulunduğu 1914 doğumlu eniştesi Adil Gürel ile birlikte kocası Memed'i ortadan kaldırarak malvarlığına el koyma planı yapmışlardır. Harman yerinde uykuda iken Adil Gürel ve Didar Savaş tarafından boğulmak suretiyle öldürülen Memed'in cesedi bir çuvala konularak eve götürülerek evin avlusuna gömülmüştür. Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan yargılama neticesinde Didar Savaş ve Adil Gürel'in ölüm cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Didar Savaş ve Adil Gürel hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından onanmış ve hükmün icrası için dosyayı Başvekâlet'e göndermiştir. Dosya, Başvekâlet Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1939b, 3/41 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 10 Nisan 1939 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1939a, s. 11) dosya hakkında Didar Savaş ve Adil Gürel'e verilen cezanın uygulanmasına oybirliği ile karar

⁵ Ayşe Gelget'in dosyasında eksiklikler olduğu gerekçesiyle Temyiz Mahkemesi dosyayı yeniden Seyhan Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermiş ve yeniden yapılan yargılamada Kasım Ali Hasan da cinayete iştirak ettiği gerekçesiyle 7,5 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Kasım Ali Hasan, hakkında verilen cezayı Temyiz Mahkemesi'ne götürmüş ve beraat etmiştir. Bkz: "Katil Ayşe Bu Sabah İdam Edildi", *Türksözü*, 10 Mayıs 1938.

verilmiştir (TBMM, 1939b, 3/41 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 10 Mayıs 1939 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1939b, s. 38). Didar Savaş ve Adil Gürel hakkında verilen karar 13 Mayıs 1939 Tarih ve 4207 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Didar Savaş ve Adil Gürel hakkında verilen ölüm cezası 23 Mayıs 1939 tarihinde asılmak suretiyle infaz edilmiştir (Haber, 27 Mayıs 1939, s. 2).

Huriye Senel

Konya'nın Hasandede Mescid Mahallesi'nden 1909 doğumlu Mehmet Ali karısı ve Mustafa kızı Huriye Senel, Topal Ömer karısı Fatma'nın evine hırsızlık yapmak için girdiği sırada Fatma'nın gürültüsünden korkarak bir çuvala doldurduğu eşyaları bırakıp kaçmıştır. Bu hırsızlık hadisesi hakkında köyde söylentiler çıkmadı, daha önceden de Huriye Senel'in Kel Mehmet lakaplı şahısla ilişkisi olduğu yönünde dedikoduların Fatma tarafından çıkarıldığını düşünmesi üzerine Huriye Senel, Fatma'yı öldürme kararı almıştır. Huriye Senel, birlikte ayrık toplamaya gittikleri gün yükünü şelek yapmak bahanesiyle Fatma'nın arkasına geçerek ipi boynuna geçirerek öldüğu zannıyla Fatma'yı olduğu yerde bırakarak köye yalnız dönmüştür. Fatma'nın kızı Müyese'nin annesini aramaya çıkması üzerine işlediğini sandığı cinayetin ortaya çıkmaması için çocuğu da boğarak bir kuyuya atmıştır. Ertesi gün gittiği tarlada Fatma'nın henüz ölmediğini gören Huriye onu da bir başak kuyusuna atarak öldürmek istemişse de Fatma bu sefer de çevredeki kiremit ameleleri tarafından bulunarak kurtarılmıştır (TBMM, 1939c, 3/28 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

Konya Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Huriye Senel hakkında ölüm cezası verilmiştir. Huriye Senel hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. Başvekâlet'in 22 Haziran 1938 Tarih ve 4/4869 Sayılı Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1939c, 3/28 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

10 Nisan 1939 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1939a, s. 10) dosya hakkında Huriye Senel'e verilen hükmün uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1939c, 3/28 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 7 Haziran 1939 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1939c, s. 39). Huriye Senel hakkında verilen 1103 numaralı Meclis Kararı 12 Haziran 1939 Tarih ve 4230 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Huriye Senel, 19 Haziran 1939 tarihinde Konya'da idam edilmiştir (Cumhuriyet, 19 Haziran 1939, s. 1).

Fatma Satılı

Muğla'nın Bodrum iliçesi Karakaya köyü nüfusuna kayıtlı 1314 (1898) doğumlu Fatma Satılı ve gayrimesru ilişki yaşadığı Veli oğlu Mustafa ile yalnız kalmak için kocası Hasan'ı öldürmek için plan yapmıştır. Fatma Satılı ve Mustafa, Hasan'ın Gümüş İskelesi'ne pazara gittiği sırada yol güzergahında bulunan Çakalyatağı mevkiinde pusu kurmuşlardır. Hasan, Çakalyatağı'nda dinlenmek için durduğunda Mustafa tarafından yanında getirilen bir kasatura ile bıçaklanmıştır. Bu sırada Fatma Satılı da kocası Hasan'ın başına taşla vurmak suretiyle beraberce öldürmüşler ve Hasan'ın cesedini oraya gömmüşlerdir (Gemalmaz, 2001, s. 337).

Muğla Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Fatma Satılı'ya ölüm cezası verilirken; Mustafa'ya ise henüz 21 yaşını tamamlamamış olduğundan ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiřtir⁶. Fatma Satılı hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. Başvekâlet'in 2 Ekim 1938 Tarih ve 4/7895 Sayılı Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1939c, 3/18 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 10 Nisan 1939 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1939a, s. 10) dosya hakkında mahkemece verilen hükmün uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1939c, 3/18 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 16 Haziran 1939 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1939c, s. 178). Fatma Satılı hakkında verilen 1116 numaralı Meclis Kararı 23 Haziran 1939 Tarih ve 4240 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Fatma Satılı hakkında verilen ölüm cezası 4 Temmuz 1939'da Muğla'da infaz edilmiştir (Akşam, 5 Temmuz 1939, s. 2).

⁶ TCK Madde 56 – (8/6/1933 tarih ve 2275 sayılı Kanunun hükmüdür.)

Filili işlediği vakit on sekiz yaşını bitirmiş olupta yirmi bir yaşını bitirmemiş ve hüküm zamanında altmış beş yaşını geçmiş olanlar hakkında ölüm ve müebbet ağır hapis cezaları yerine yirmi dört sene ağır hapis cezası hükmolunur. Müebbet sürgün yerine beş sene müddetle muvakkat sürgün cezası verilir. Sair hallerde cezanın altıda biri indirilir.

Fatma Yıldırım

Manisa'nın İlyasçılar köyü nüfusuna kayıtlı 1331 (1915) doğumlu Abdullah kızı Fatma Yıldırım, gönül ilişkisi yaşadığı kocasının kardeşi Abdullah ile yalnız kalabilmek için kocası Ali Osman'ı öldürmeyi planlamıştır. Ali Osman, Fatma Yıldırım ve Abdullah tarafından uykudayken uçkurla boğularak öldürülmüştür. Manisa Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Fatma Yıldırım'a ölüm cezası verilirken; suçun işlendiği tarihte henüz 18 yaşını tamamlamamış olan Abdullah'ın 15 yıl hapis cezası ile cezalandırılması karar verilmiştir⁷. Fatma Yıldırım hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. Başvekâlet'in 10 Ocak 1939 Tarih ve 4/243 Sayılı Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1939c, 3/29 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 10 Nisan 1939 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1939a, s. 11) dosya hakkında Fatma Yıldırım'a verilen cezanın uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1939c, 3/29 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 21 Haziran 1939 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1939c, s. 257). Fatma Yıldırım hakkında verilen ölüm cezası kararı 27 Haziran 1939 Tarih ve 4243 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Fatma Yıldırım hakkında verilen ölüm cezası 4 Temmuz 1939'da Manisa'da infaz edilmiştir (Akşam, 5 Temmuz 1939, s. 2).

Bacı Ayhaner

Van'ın Özalp ilçesi Seydibey köyünden Azo kızı 1325 (1909) doğumlu Bacı Ayhaner, Nusrat adındaki şahısla evlenebilmek için kocası Şükrü'yü planlayarak öldürmüştür. Kocası Şükrü'yü öldürmek suçundan Van Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Bacı Ayhaner hakkında TCK'nın 450. maddesi 4. bendi gereğince ölüm cezası verilmiştir. Bacı Ayhaner hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi Ceza Umumi Heyeti tarafından onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. Başvekâlet'in 8 Haziran 1942 Tarih ve 4-871/4971 Sayılı Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1942c, 3/480 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

12 Haziran 1942 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1942b, s. 156) dosya hakkında Bacı Ayhaner'e verilen cezanın uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1942c, 3/480 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 7 Ağustos 1942 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1942c, s. 36). Bacı Ayhaner hakkında verilen karar 13 Ağustos 1942 Tarih ve 5183 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Bacı Ayhaner hakkında verilen cezanın ne zaman infaz edildiği hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

Gülsüm Kotanak

Isparta'nın Sütçüler kazası Ayvalık köyünden İsmail kızı 1330 (1914) doğumlu Gülsüm Kotanak, kocası Abdi'yi zehirlemek suretiyle öldürmüştür. Kocası Abdi'yi planlayarak öldürmek suçundan Isparta Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Gülsüm Kotanak hakkında ölüm cezası verilmiştir. Gülsüm Kotanak hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi'nce onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. (TBMM, 1942a, 3/365 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

25 Nisan 1941 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1941, s. 126). Dosya hakkında Gülsüm Kotanak'a verilen cezanın uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1942a, 3/365 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 29 Nisan 1942 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1942a, s. 286-287). Gülsüm Kotanak hakkında verilen karar 6 Mayıs 1942 Tarih ve 5099 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Gülsüm Kotanak hakkında verilen cezanın ne zaman infaz edildiği hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

Emine (Hanım) Kuzu

Malatya'nın Adıyaman ilçesi Yenipınar mahallesinde oturan 1911 doğumlu Mustafa kızı Emine (Hanım) Kuzu'nun aynı şehirde yaşayan Ali isimli şahısla aralarında gönül ilişkisi bulunmaktaydı. Emine, Ali ile evlenebilmek için kocası Bekçi İhsan Kuzu ve çocuklarını ortadan kaldırmayı planlamıştır. Bir

⁷ TCK Madde 55 – (8/6/1933 tarih ve 2275 sayılı Kanunun hükmüdür.)

Filili işlediği vakit onbeş yaşını bitirmiş olupta on sekiz yaşını bitirmemiş olanlar hakkında aşağıdaki kaidelere tevfikân ceza tayin olunur:

1 - Ölüm ve müebbet ağır hapis cezaları yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur. Müebbet sürgüne bedel üç seneden aşağı olmamak üzere muvakkat sürgün cezası verilir

yerden temin ettiği zehirle önce kocasını ardından da çocuklarını zehirlemiştir. Neticede İhsan Kuzu ve bir çocuğu yaşamını yitirmiřtir⁸.

Kocası İhsan'ı ve bir çocuğunu planlayarak öldürmek suçundan Malatya Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Emine Kuzu hakkında ölüm cezası verilmiřtir⁹. Emine Kuzu hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi'nde onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. Başvekâlet'in 11 Mayıs 1943 Tarih ve 716/4-3019 Sayılı Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1944a, 3/58 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 14 Mayıs 1943 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1943a, s. 82) dosya hakkında Emine Kuzu'ya verilen cezanın uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1944a, 3/58 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 22 Mart 1944 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1944a, s. 66). Emine Kuzu hakkında verilen ölüm cezası kararı 27 Mart 1944 Tarih ve 5665 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Malatya'da ilk defa bir kadın idam edilecektir ve Emine Kuzu'nun idamını gerçekleştirecek olan cellat, bu infazı yapmamakta direnmiştir. Bunun üzerine Emine Kuzu cezaevinin başgardıyanı tarafından 4 Nisan 1944 günü Malatya Hükümet Meydanı'nda idam edilmiştir (Fırat Gazetesi, 4 Nisan 1944, s. 1). Emine Kuzu'nun yaşadığı olaylar ve idam edilişi ünlü edebiyatçımız Kemal Tahir tarafından "Karılar Koğuşu" adlı romanda ele alınmış ve romanın ana karakterlerinden birisi Emine (Hanım) Kuzu olmuştur.

Vecahet (Emine) Altın

İzmir'in Çeşme ilçesi Ovacık köyünden 1329 (1913) doğumlu Vecahet (Emine) Altın; başka birisiyle evlenebilmek için kocası Rıdvan Altın'ı uykudayken ipe boğmak suretiyle öldürmüştür. Kocası Rıdvan'ı planlayarak öldürmek suçundan İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Vecahet Altın hakkında ölüm cezası verilmiştir. Vecahet Altın hakkındaki ölüm cezası Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir. Başvekâlet'in 10 Eylül 1943 Tarih ve 503/4-6015 Sayılı Tezkeresi ile Meclis'e gönderilmiştir (TBMM, 1944b, 3/101 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası).

15 Eylül 1943 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1943b, s. 18) dosya hakkında Vecahet Altın'a verilen cezanın uygulanmasına oybirliği ile karar verilmiştir (TBMM, 1944b, 3/101 Numaralı Adliye Encümeni Mazbatası). 12 Mayıs 1944 tarihli Meclis oturumunda okutulan Adliye Encümeni Mazbatası milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir (TBMM, 1944b, s. 67). Vecahet Altın hakkında verilen karar 25 Mayıs 1944 Tarih ve 5713 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Vecahet Altın 1 Haziran 1944 tarihinde İzmir Cezaevi'nde idam edilmiştir (Yeni Asır, 1 Haziran 1944, s. 1). Vecahet'in idamını gerçekleştiren İzmirli Cellat Kara Ali (Ali Ağı) anılarında O'nun idamını řu şekilde anlatmaktadır (Yıldırım, 2020, s. 211-213);

"Meslek hayatımda en fazla tecasür hissettiğim idam hadisesi de 23 yaşında genç bir kadını asmamdır. Bu kadının adı Vecahet Altın idi. Suçu da aşkı Hasanla birlikte kocası Rıdvan Altın'ı boğarak öldürmekti. Vecahet genç, çok güzel, esmer fındık kurdu bir kadındı. O zamana kadar bin küsur erkek idam etmiş, fakat hiçbir kadın asmamıştım... Gözlerinden durmadan yaş akıyordu. "Ah dünya!" diye yine inledi. Bu onun son sözü oldu... İşte bu benim idam ettiğim ilk ve son kadın oldu. Koca koca eşkıyaları asmak, bana böyle ufak tefek bir kadını asmaktan daha kolay gelmişti. Günlerce bu hadisenin tesiri altında kaldım. Hani nerede ise rüyalarıma bile girecekti."

Durdu Aras (Sarıkaya)

Milli Birlik Komitesi tarafından hakkında verilen idam cezası infaz edilen ilk ve tek kadın Durdu Sarıkaya'dır. Sivas'ın Haydarlı köyünden 1 Ocak 1935 doğumlu Mehmet'ten olma Bahar'dan doğma Durdu Aras (Sarıkaya) ve kayınbiraderi 1934 doğumlu Hüseyin Sarıkaya birlikte olabilmek için, kocası Mahmut Sarıkaya'yı 9 Şubat 1959 tarihinde planlayarak öldürmüşlerdir. Kayınbiraderi ile birlikte kocası Mahmut'u planlayarak öldürmek suçundan Sivas Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Durdu Aras ve Mahmut Sarıkaya hakkında ölüm cezası verilmiştir. Durdu Aras ve Mahmut Sarıkaya hakkındaki ölüm cezaları

⁸ Resmi kayıtlarda Emine'nin çocuklarından bahsedilmemekte, sadece kocası İhsan Kuzu'yu öldürdüğünden bahsedilmektedir. Oysa ki dönemin tanıklarının anlatımlarına göre bir çocuğunu da zehirlemek suretiyle öldürmüştür. Bkz. "Malatya'nın Meydan İdamları", <https://malatyahaber.com/haber/malatya-meydanlarinda-2-idam/> Erişim Tarihi: 14.06.2020.

⁹ Resmi kayıtlarda Emine'nin suç ortağı Ali'nin adı geçmezken; Ali de bu davadan dolayı 30 yıl hapse mahkum olmuştur. Bkz. "Malatya'nın Meydan İdamları", <https://malatyahaber.com/haber/malatya-meydanlarinda-2-idam/> Erişim Tarihi: 14.06.2020.

Yargıtay Birinci Ceza Dairesi'nde onanmış ve hükmün icrası için dosya Başvekâlet'e gönderilmiştir (21 Aralık 1960 Tarih ve 10686 Sayılı Resmi Gazete).

4 Nisan 1960 tarihinde Adliye Encümeni'ne havale edilen (TBMM, 1960, s. 465) dosya karara bağlanmamışken 27 Mayıs 1960 tarihinde askeri darbe yapılmış ve TBMM kapatılmıştır. 12 Aralık 1960 Tarih ve 30 Sayılı Millî Birlik Komitesi Kararı ile Durdu Aras ve Mahmut Sarıkaya hakkındaki hükmün infazına karar verilmiştir. 21 Aralık 1960 Tarih ve 10686 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan infaz kararı üzerine Durdu Aras; 25 Aralık 1960 tarihinde Sivas'ın Cumhuriyet Meydanı'nda idam edilmiştir.

Ümmühan (Ümmehan) Bebek

Trabzon, Vakıfkebir ilçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü hane 13, cilt 22 ve sayfa 104 te ve baba evi Kutluca köyü 54 hanesinde nüfusa kayıtlı Ahmet Rıza karısı, Hüseyin kızı ve Ayşe'den doğma, 8 Temmuz 1928 doğumlu Ümmehan Bebek TBMM tarafından çıkarılan kanunla idam cezası infaz edilen ilk kadındır (Gemalmaz, 2001, s. 820, 821).

Ümmühan Bebek ve kardeşinin eşi Lütfican Arı kocaları gurbette olduğundan başka erkeklerle gayrimeşru ilişkiler yaşamışlardır. Ümmühan ve Lütfican'ın yaptıklarından haberdar olan 1318 (1902) doğumlu öz annesi Ayşe Arı, kendilerine çekidüzen vermeleri, yaptıkları işten vazgeçmemeleri halinde durumunu kocalarına anlatacağı tehdidinde bulunmuştur. Ümmühan ve Lütfican; Ayşe Arı'nın tehdidinden korkmuşlar ve O'nu ortadan kaldırmaya karar vermişlerdir. 4 Eylül 1957 tarihinde Ayşe Arı'nın çorbasına arsenik karıştırmak suretiyle önce zehirlemişler; ardından da acıdan kıvranan kadının sesini birinin duymasından endişelenerek boğazına geçirdikleri bir iple iki taraftan çekmek suretiyle öldürmüşlerdir (MM, 1963a, 3/261 Numaralı Adalet Komisyonu Raporu). Ümmühan ve Lütfican, Ayşe Arı'nın cesedini evin altındaki ahırda hayvan gübrelere içine gömmek suretiyle gizlemişlerdir. Uzunca bir süre annesinin kayıp olduğuna herkesi inandıran Ümmühan diğer kardeşi Kahraman Arı'nın eşine sinirlenerek tehdit amaçlı işledikleri cinayeti anlatmışlardır. Yaşananların Kahraman Arı tarafından öğrenilmesi üzerine jandarmaya haber verilerek Ümmühan ve Lütfican'ın yakalanması sağlanmıştır (Işık, 2012).

Gelinleri ile birlikte annesi Ayşe Arı'yı öldürmek suçundan Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Ümmühan Bebek hakkında ölüm cezası verilmiştir. Lütfican Arı ise 24 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır (Milliyet, 8 Eylül 1963, s. 1). Ümmühan Bebek hakkındaki ölüm cezası Yargıtay Birinci Ceza Dairesi'nde onanmış ve hükmün icrası için dosya Başbakanlığa gönderilmiştir. 1961 Anayasası'nda ölüm cezasının kanun çıkarılarak infaz edilmesi usulü benimsendiğinden 25 Nisan 1962 tarihinde Adalet Komisyonu'na havale edilen (MM, 1962, s. 652) dosya hakkında Ümmühan Bebek'e verilen cezanın yerine getirilmesine ilişkin kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına oy birliğiyle karar verilmiştir (MM, 1963a, 3/261 Numaralı Adalet Komisyonu Raporu). Millet Meclisi'nin 22 Aralık 1962 tarihli oturumunda gündeme alınan Başbakanlık Tezkeresi ve Adalet Komisyonu Raporu Adalet Komisyonu ve Bakanın hazır bulunmaması sebebiyle görüşmenin gelecek birleşime bırakılması kararlaştırılmıştır (MM, 1963b, s. 459).

6 Haziran 1963 tarihinde yeniden Millet Meclisi gündemine getirilen Ümmühan Bebek'in ölüm cezası hakkındaki kanun teklifi milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir. 13 Haziran 1963 tarihinde ikinci defa görüşülen Ümmühan Bebek'in ölüm cezası hakkındaki kanun teklifinde milletvekilleri görüş beyan etmemiş ve 3 maddelik kanun teklifini aynen kabul etmişlerdir (MM, 1963c, s. 134-135). Millet Meclisi'nde kabul edilen kanun teklifi Cumhuriyet Senatosu'na havale edilmiş ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu Bebek hakkında verilen ölüm cezasının uygulanması için Millet Meclisi'nde kabul edilen kanun teklifini aynen kabul etmiştir (CS, 1963a, 2/70 Numaralı Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu). 22 Ağustos 1963 tarihinde Cumhuriyet Senatosu'nda okutulan Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu senatörlerce aynen kabul edilmiştir (CS, 1963a, 890-891). 27 Ağustos 1963 tarihinde ikinci defa gerçekleşen görüşmelerde aynen kabul edilen (CS, 1963b, s. 32-33) kanun 4 Eylül 1963 Tarih ve 11496 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Ümmühan Bebek, 12 Eylül 1963'te Trabzon Cezaevi'nde idam edilmiştir (Işık, 2012).

Kadriye Partici

Cumhuriyet döneminde hakkında verilen ölüm cezası infaz edilen son kadın Kadriye Partici'dir.

Manisa'nın Turgutlu ilçesi Hamidiye Mahallesi 846 hane, 27 cilt ve sayfa 20'de nüfusa kayıtlı Yakup oğlu, Yaşa'dan doğma 1 Eylül 1936 doğumlu Faik Vartekli ile kızkardeşi 1 Nisan 1947 doğumlu Kadriye Partici; 29 Mart 1968-4 Nisan 1968 tarihinde boynundaki bir tane beşibirlik altın, 4 tane bilezik ve parmağındaki altın yüzüğü almak için Aysel Malseven'e Folidol isimindeki bir tütün haşere ilacını zorla

içirmişlerdir. Ancak Aysel Malseven içirdikleri zehri kusunca, Faik Vartekli maktulün başına bıçakla vurmak suretiyle Aysel Malseven'i öldürmüştür (Işık, 2012).

Ayşe Malseven'i öldürmek suçundan Manisa Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Faik Vartekli ve Kadriye Partici hakkında ölüm cezası verilmiştir. Partici ve Vartekli hakkındaki ölüm cezası Yargıtay Birinci Ceza Dairesi'nce onanmış ve hükmün icrası için dosya Başbakanlığa gönderilmiştir. 27 Şubat 1970 tarihinde Adalet Komisyonu'na havale edilen (MM, 1970, s. 247) dosya hakkında Vartekli ve Partici'ye verilen ölüm cezasının yerine getirilmesine ilişkin kanun teklifinin Meclise sunulmasına karar verilmiştir (MM, 1971b, 3/204 Numaralı Adalet Komisyonu Raporu). Vartekli ve Partici dahil idam kararları Meclis'te bekletilen 9 idam mahkumu hakkında Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi'nde bir karar alınamaması, mağdurların tepkisine neden olmuş ve 21 Kasım 1970 tarihli Milliyet Gazetesinde bu durum "Meclisin Çalışmaması 9 İdam Mahkumunun Ömrünü Uzattıyor" başlıklı bir haber yapılmasına neden olmuştur (Milliyet, 21 Kasım 1970, s. 1).

Meclisin 05 Mart 1971 tarihli oturumunda Adalet Komisyonu raporu gündeme alınmışsa da oturum başkanı, Komisyonun salonda olduğunu ve fakat Adalet Bakanının bulunmadığını tespit ederek görüşmenin gelecek birleşime ertelendiğini belirtmiştir (MM, 1971a, s. 82). Meclisin 19 Mart 1971 tarihli oturumunda Vartekli ve Partici hakkındaki komisyon raporu gündeme alınmışsa da oturum başkanı, komisyonun ve Hükümetin salonda bulunmadığını tespit ederek görüşmenin bir defaya mahsus olarak ertelendiğini belirtmiştir (MM, 1971a, s. 337). Meclisin 3 Haziran 1971 tarihli oturumunda uzun zamandır Meclis'te bekletilen Adalet Komisyonu raporu ve kanun teklifinin ivedilikle görüşülmesi kabul edildikten sonra görüşmelere geçilmiştir. Adalet Komisyonu raporu ve kanun teklifi geldiği gibi Meclis'te aynen kabul edilmiştir (MM, 1971b, s. 15-16).

Millet Meclisi'nde kabul edilen kanun teklifi Cumhuriyet Senatosu'na havale edilmiş ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu Faik Vartekli ve Kadriye Partici hakkında verilen ölüm cezasının uygulanması için Millet Meclisi'nde kabul edilen kanun teklifini aynen kabul etmiştir (CS, 1971, 2/321 Numaralı Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu). 8 Temmuz 1971 tarihinde Cumhuriyet Senatosu'nda okutulan Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu senatörlerce aynen kabul edilerek (CS, 1971, s. 836-837) Vartekli ve Partici'nin ölüm cezaları hakkındaki kanun teklifi yasalaşmış ve 17 Temmuz 1971 Tarih ve 13898 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Kadriye Partici, 25 Temmuz 1971 tarihinde, İzmir Cezaevinde idam edilmiştir. Partici, Cumhuriyet döneminde hakkında verilen idam cezası infaz edilen son kadındır (Işık, 2012).

Sonuç

Cumhuriyet döneminde idam kararı infaz edilen ilk kadını Fatmana olmuştur. Fatmana'nın idamına neden olan cinayetin arkasında, uzun yıllardır devam eden savaş koşullarının yarattığı toplumsal tahribat inkar edilemez bir gerçekliktir. Bunun yanında hiçbir suçu yokken öldürülen Ümmüşani'nin acı ölümü muhakkak ki Fatmana'ya da diğerlerine de bir ceza vermeyi zorunlu kılmaktadır. Fakat bu cezanın kanunlarda belirtilmiş olan "ölüm" cezası olması, hükmü veren hâkimi bile zorlamış ve Fatmana'ya idam cezası vermemek için direnmiştir.

Kocasını ve çocuğunu öldürmek suçundan ölüm cezasına çarptırılan Emine (Hanım) Kuzu, o güne kadar hiç kadın mahkumun infazını gerçekleştirmemiş olan cellat, Hanım'ın infazını reddetmiştir. İnfaz cezaevinde bir gardiyan tarafından yapılmak zorunda kalmıştır. Suçlu da olsa Malatya halkı Hanım'ın idamına o kadar üzümüştür ki O'na ağıt yakanlar olmuştur. Daha sonra Hanım'ın öyküsü ünlü edebiyatçımız Kemal Tahir'in *Kadınlar Koğuşu* adlı romanına konu olmuş ve romanın ana karakterlerinden birisi Hanım Kuzu olmuştur. Kocasını öldürmek suçundan ölüm cezasına çarptırılan Vecahet (Emine) Altın ise o güne kadar içlerinde İzmir Suikastı sanıkları da dâhil olmak üzere yüzlerce suçluyu infaz eden meşhur Cellat Kara Ali'ye ağır gelecek ve günlerce Vecahet'in infazının etkisinden kurtulamadığını anılarında dile getirecektir. Hanım ve Vecahet'in infazlarında yaşananlar, ne kadar suçlu olsalar da bir kadını idam etmenin manevi zorluğunu gözler önüne koymaktadır.

Kadınların idam cezası almalarına neden olan suç profillerine baktığımızda; Ayşe Gelget başkasıyla evlenebilmek için bu kişinin karısını öldürmüştür. Veli Kızı Sadberk, Salih Kızı Ümmehan, Didar Savaş, Fatma Yıldırım, Bacı Ayhaner, Emine (Hanım) Kuzu, Vecahet (Emine) Altın ve Durdu Aras başkası ile evlenebilmek için kocalarını öldürmüşlerdir. Gülsüm Kotanak'ın kocasını öldürmesi için tutanaklarda bir gerekçe bulunamamıştır. Ümmühan Bebek, başka erkeklerle ilişkisini kocasına söyleyeceği tehditleri

yüzünden annesini öldürmüşken; Huriye Senel kendisi hakkında dedikodu yaptığı için Fatma'yı iki defa öldürmek istemiş, Fatma'nın çocuğunu olanları anlatmaması için öldürmüştür. Kadriye Partici ise Ayşe Malseven'i hırsızlık için öldürmüştür.

Tarihsel bir bakış açısıyla ele alınmaya çalışılan bu çalışmada kadınların önemli bir kısmının evlenebilmek için ya bir erkeğin karısını öldürdüğü ya da başka bir erkekle evlenebilmek için kendi kocasını öldürdüğü görülmüştür. Kadınların kendi sonlarını da getireceği bu yolu neden tercih ettikleri sosyolojik, psikolojik olarak da muhakkak irdelenmeli ve bu alanlarda da çalışmalar ortaya koyulmalıdır.

Ölüm cezaları ile ilgili kararların alındığı yıllara baktığımızda; 1931'de 1 kadın, 1934'de 1 kadın, 1936'da 1 kadın, 1938'de 1 kadın, 1939'da 4 kadın, 1942'de 2 kadın, 1944'de 2 kadın, 1960'da 1 Kadın, 1963'de bir kadın ve 1971'de 1 kadının ölüm cezası Meclis tarafından onaylanmıştır.

Ölüm cezalarının yerine getirilmesi sürecinde yetki kendisinde bulunan milletvekillerinin 1926 yılında Edirne'de kocasını öldüren Ali kızı Huriye ve Kuşadası'nda kocasını öldüren Halil kızı Huriye'nin, 1948 yılında Meryem'i öldüren Şahende Sakmak'ın verdikleri önergeler ve yaptıkları konuşmalarla ölüm cezalarının çeşitli senelerde hapis cezalarına dönüştürülmesini sağlamışlardır. Haklarında verilen ölüm cezası infaz edilen 15 kadın mahkumun ölüm kararlarının oylanması sırasında ise milletvekilleri genel kurulda lehte ya da aleyhte hiçbir söz söylememişler, hükmün değiştirilmesi için bir önerge vermemişlerdir.

Etik Beyan

"Cumhuriyet Döneminde Kadın Mahkûmlara Verilen İdam Cezaları" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma doküman incelemesine dayalı olarak yapıldığından etik kurul kararı zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akşam (5 Temmuz 1939). Kocalarını öldüren kadınlar / biri Manisa'da, diğeri Muğla'da iki kadın idam edildi. İstanbul.
- Bayraktar, K. (1968). Karşılaştırmalı hukukta ölüm cezası. *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 53-75.
- CS, (1963a). *Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi*. Ankara: Toplantı Yılı 2, C. 13.
- CS, (1963b). *Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi*. Ankara: Toplantı Yılı 2, C. 14.
- CS, (1971). *Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi*. Ankara: Toplantı Yılı 10, C. 65.
- Cumhuriyet (19 Haziran 1939). Katil bir kadın Konya'da idam edildi. İstanbul.
- Çelenk, H. (1987). Çağdaş ceza hukuku ve ölüm cezası. *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, XXIV(223), 14-27.
- Demirel, H. (1955). Ölüm cezası. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1-2), 152-171.
- Fırat (4 Nisan 1944). 32 yaşında bir kadın idam edildi. Malatya.
- Gemalmaz, M. S. (2001). *Türkiye'de ölüm cezası (1920-2000)*. İstanbul: Betaş Yayınları.
- <http://www.hurфикir.com> (2014). İdam edilen ikinci kadın Büyükkarıştıranlı. <http://www.hurфикir.com.tr/haber/7349/idam-edilen-ikinci-kadin-buyukkaristiranli.html>, Erişim Tarihi: 10.06.2020.
- Haber (27 Mayıs 1939). Koca katili kadın / cürüm ortağı damad ile beraber asıldı. İstanbul.
- Hassan, Ü. (1972). Ölüm cezası sorunu: Kritik bir yaklaşım. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 75-116.
- Işık, T. (2012). Öteki idamlıklar... Darağacında 15 kadın. <http://www.radikal.com.tr/turkiye/oteki-idamlıklar-daragacında-15-kadın-1107393/#:~:text=Vc%2014%20Aral%20C4%B1k%201931'de,T%20C3%BCrkiye'nin%20su%20C3%A7%20tarihin%20ge%20C3%A7ti.&text=%20C4%B0dam%20edilen%20ikinci%20kad%20C4%B1n%20ise,te%20cezas%20C4%B1%20infaz%20edilen%20Sadberk>. Erişim Tarihi: 15.06.2020.
- Kamay, B. T. (1951). Ölüm cezası ve muhtelif memleketlerde infaz şekilleri. *Adalet Dergisi*, 42(3), 323-340.
- Kayatekin, B. K. (2020). *Türk hukukunda ölüm cezası*. Ankara: TBMM Araştırma Merkezi Yay.
- MM, (1962). *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 1, C. 4.
- MM, (1963a). *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 1, C. 13.
- MM, (1963b). *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 1, C. 14.
- MM, (1963c). *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 1, C. 17.
- MM, (1970). *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 3, C. 3.
- MM, (1971a). *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 3, C. 12.
- MM, (1971b). *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 3, C. 14.
- Maşalı, M. (2007). Ölüm Cezası. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: TDV Yayınları, 34, 40-43.
- Maşalı, M. (2011). *Mukayeseli hukukta ölüm cezası ve İslâm hukuku açısından değerlendirilmesi*. İstanbul: Emin Yayınları.
- Milliyet (8 Eylül 1963). Ana katili kadın asılmayı bekliyor. İstanbul.

- Milliyet (21 Kasım 1970). Meclisin çalışmaması 9 idam mahkumunun ömrünü uzatıyor. İstanbul.
- Önder, A. R. (1980). İdam-ölüm cezası. *Ankara Barosu Dergisi*, 5, 596-599.
- Sarıncı, K. (2002). *Ölüm cezası* (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Selçuk, S. (1977). Cumhuriyet döneminden önce Türklerde ölüm cezası. *Yargıtay Dergisi*, 3(3-4), 53-87.
- Selçuk, S. (1978). Anayasa ve ölüm cezası. *Yargıtay Dergisi*, Ankara: C. 4, S. 4, 415-437.
- Soyaslan, D. (1998). *Ceza hukuku, Genel Hükümler*, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Şen, E. (1995). Ölüm cezası. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 11-12-13, 919-923.
- Tan (21 Şubat 1936). Kocasını öldüren kadın idam edildi. İstanbul.
- TBMM, (1931). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 4, C. 4.
- TBMM, (1932). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 4, C. 5.
- TBMM, (1934a). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 4, C. 20.
- TBMM, (1934b). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 4, C. 23.
- TBMM, (1936). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 5, C. 8.
- TBMM, (1937). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 5, C. 20.
- TBMM, (1938). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 5, C. 25.
- TBMM, (1939a). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 6, C. 1.
- TBMM, (1939b). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 6, C. 2.
- TBMM, (1939c). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 6, C. 3.
- TBMM, (1941). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 6, C. 17.
- TBMM, (1942a). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 6, C. 24.
- TBMM, (1942b). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 6, C. 26.
- TBMM, (1942c). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 6, C. 27.
- TBMM, (1943a). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 7, C. 2.
- TBMM, (1943b). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 7, C. 5.
- TBMM, (1944a). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 7, C. 8.
- TBMM, (1944b). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 7, C. 10.
- TBMM, (1948). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 8, C. 12.
- TBMM, (1960). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 11, C. 13.
- TBMM, (1977a). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 2, C. 19.
- TBMM, (1977b). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 2, C. 28.
- TBMM, (1977c). *TBMM Tutanak Dergisi*, Ankara: D. 2, C. 28.
- TC Kültür Bakanlığı, (2013). Darağacına takılan düşler belgeseli. <https://www.youtube.com/watch?v=0ajg-o2mX6g>, Erişim Tarihi: 10.06.2020.
- TC Resmi Gazete.
- Terzi, A. (2014). *Türkiye büyük millet meclisinin ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar verme yetkisi: Tarihsel Süreç, Belgeler ve Tartışmalar* (Uzmanlık Tezi). Ankara TBMM Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı.
- Toroslu, N. (1989). Ölüm cezası ile ilgili bazı sorunlar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 6, 919-923.
- Türksözü (10 Mayıs 1938). Katil Ayşe bu sabah idam edildi. Adana.
- Uman, O. N. (1942). İdam cezası. *Adliye Ceridesi*, 4, 341-350.
- Yeni Asır (1 Haziran 1944). Vecahet altın bu sabaha doğru idam olundu. İzmir.
- Yıldırım, A. (2020). *Darağacında kan sesleri bir celladın anıları* (2. Baskı). Ankara: İtalik Kitaplar Yay.
- Yılmaz, S. (1996). *12 Eylül 1980-1984 yılları arasında sıkıyönetim askeri mahkemelerince ölüm cezasına çarptırılan ve bu cezaları infaz edilen hükümlülerin dava dosyalarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EXTENDED ABSTRACT

One of the most basic duties of state governors towards people is to guarantee the safety of the citizens' lives by ensuring their basic rights and freedoms. Since early times, the issue of protecting the life right of a person has made it inevitable for the state to impose some sanctions against its citizens and impose some restrictions within the framework of the law. And after circumventing or ignoring these restrictions, the concept of punishment was born.

Death sentences, which began to be questioned by the masses as a result of opposing views of philosophy of Enlightenment, have lost their arbitrariness after the 18th Century and was implemented within the framework of limiting rules. Although many of the states that deem the death penalty as not useful in ensuring public order, have today completely revoked the death penalty from their laws or have actually stopped practicing it, the death penalty is still a practice that has a place in criminal law.

Since the first Turkish state, the Hiung-nu, all Turkish States established in history have included the death penalty in their laws in the historical process, in the name of ensuring public order, protecting the state or due to the requirements of the religion they practice and have actively practiced this punishment.

After the proclamation of the Republic, The Republic of Turkey also kept the death penalty in its criminal laws until 2004 and continued to practice death sentences on judicial, political and military grounds during the 61-year period until the final one in 1984.

Although death sentences and executions in Turkey have been addressed in all aspects, Prof. Dr. Semih Gemalmaz's two-volume work on the death penalty in Turkey (1920-2000), there was no serious academic study on "death sentences given to women which are executed" which is referred to as statistical information. In this study, the judicial, parliamentary and executive processes of 15 women who were given the death penalty and executed during the Republican era were included in this study, starting from Fatmana, the daughter of Hüseyin, who was executed on December 14, 1931, until Kadriye Partici, the last woman to be executed.

The study was divided into two parts and in the first part, the historical course of the death penalty around the world, discourses made against and in favor of the death penalty after the period of enlightenment, death penalty during the Turkish-Islamic history and methods of the application of the death penalty and the legal and constitutional grounds of the death penalty and the process of the execution of the penalty after it was given by the Local Court until the end of the process were tried to be explained. In the second chapter, the crimes of the women who were to be executed, court decisions, parliamentary process and the final executions of death penalties were discussed.

Since it is not yet possible to use the archives of local courts and the Supreme Court of Turkey, information about the court process for the study was sought to be researched from the Judicial Council Minutes (Justice Commission report) contained in the Journal of the Grand National Assembly of Turkey, The Journal of Republican Senate Minutes. According to the procedure, because the lack of page numbers in the journal of minutes and council/commission minutes, the information obtained from these reports were referenced as follows: (The Judicial Council Minutes number 1939 C, 3/18, The Grand National Assembly of Turkey) or (The report of the Constitutional and Justice Commission of the Republican Senate number 1963 a, 2/70).

Fatmana was the first woman who was executed during the Republican era. The social devastation caused by the conditions of the war that have been waging on for many years is an undeniable reality behind the murder that led to Fatmana's execution. In addition, the painful and unjust execution of Ümmüşani undoubtedly necessitated the executions of Fatmana and others. But the fact that this sentence is the "death" penalty specified in the law put even the judge into a tight spot and he resisted to sentence Fatmana to death.

The execution of Emine (Hanım) Kuzu, who was sentenced to death for the murder of her husband and her child, was rejected by the executioner, who had never carried out an execution of a female prisoner until that day. The execution had to be carried out by a prison guard. Although she was guilty, the people of Malatya were so upset about the execution of Hanım, that they lamented for her. Later, Hanım's story has become the subject of our famous literary author Kemal Tahir's novel "The Women's Ward", and one of the main characters of the novel was Hanım Kuzu. Vecahet (Emine) Altın, who was sentenced to death for the murder of her husband, will be hard on Kara Ali, the famous executioner who has executed hundreds of criminals, including the accused of the Izmir assassination, and he will express in his memoir that he has not recovered from the impact of Vecahet's execution for many days. The events took place during the executions of Hanım and Vecahet reveal the moral difficulty of executing a woman, regardless of the fact that they were guilty.

Looking at the criminal profiles that caused women to receive the death penalty; we can see that Fatmana and Ayşe Gelget killed the wives of men in order to marry them. Sadberk (daughter Veli), Ümmehan (daughter of Salih), Didar Savaş, Fatma Yildirim, Bacı Ayhaner, Emine (Hanım) Kuzu, Vecahet (Emine) Altın and Duru Aras killed their husbands in order to marry someone else. No justification was found in the minutes for Gulsum Kotanak to kill her husband. Ümmühan Bebek killed her mother because of her threats to tell her husband about her affairs with other men; Huriye Senel wanted to kill Fatma twice because of her gossip, and she killed Fatma's child so that she would not tell speak of the incident. Kadriye Partici killed Ayşe Malseven for burglary.

If we look at the statistics of death sentences in terms of annual outcome; we can see that 1 woman was sentenced to death in 1931, 1 woman in 1934, 1 woman in 1936, 1 woman in 1938, 4 women in 1939, 2 women in 1942, 2 women in 1944, 1 woman in 1960, 1 woman in 1963 and 1 woman in 1971.

In the process of carrying out the death sentences, the members of the parliament in charge at the time, with their motions and speeches, ensured that the death sentences of Huriye (daughter of Ali), who killed her husband in Edirne in 1926, and Huriye (daughter of Halil), who killed her husband in Kuşadası, and Şahende Sakmak, who killed Meryem in 1948, were converted into prison sentences for various years . During the voting on the death sentences of 15 female prisoners sentenced to death penalty, the deputies of the parliament did not make any comments either in favor or against the motions in the General Assembly and did not serve a motion to amend the provisions.